

del Cantó (Urgellet) (*BABL* VI, 358), com a hapax s'ha d'acollir amb gran desconfiança, encara que la notació de ç com *ch* en docs. d'aquesta zona i en aquests segles, permetria conjecturar que sigui assimilació de *Nocel*(*done* dim. d'aquell tipus *Nocella* NUCETULA. Res a veure amb això els noms *Nidelles* i *La Nidola*, encara que siguin llocs de l'Urgellet, no llunyans, que hem estudiat a l'art. *Nidoleres* (*Nocilola* allí és err. per *Nidola*).

NOEDES

Poble de Conflent, uns 12 k. a l'O. de Prada, en una vall que baixa del massís de Madres.

Pron. mod. nuédas, oït allí mateix, 1933 (exc. 189), i en les enqs. de 1960 en els pobles del voltant, entre elles la de Noedes (XXVI, 107-115). *Gentilici: noedins*, A.M. Alcover en el relat de la recerca dialectal que hi féu (*BDLC* III, 1907, 266). Cal remetre a les pàgines que dediquen al poble i al seu petit circ lacustre Massó i Torrents (*Croquis Pirinencs*) i Verdager (vol. de *Llegendes*, ed.Pop.), i ja en els cants finals de *Canigó* (*la Fada de Noedes*).

MENCIONS ANT. No n'hi ha de segura fins a 1181: «s'écrit *Nosedes* et *Nozedes* de 1181 a 1370 au moins, quoiqu'on trouve aussi, à partir de 1307, *Noedes* et *Nobedes*» Alart (*RLR* XII, 123); abans ho havia retardat encara més i donat *Noedes* a. 1307 com primera menció (en *Bull. So. Agr. PyrOr.* X, 83); 1267: Petri de *Nozedes*; i 1268: Petri de *Nozedis* (*InvLC*, s. v. *Nobedes*); 1308: *Nosedes* (Alart, *RLR* VII, 50); 1359: *Nuedes* (*CoDoACA* XII, 116).

Les dades que reconeix Ponsich a *Noedes* (p. 113) coincideixen amb Alart en la primera de 1181, afegint-hi *Nobeda* 1188, *Nozedis* 1311, i «castell de *Nobedes*» 1370, 1632, 1750. Dels estanyes: «gorchs de *Nobedas* 1671»; i una d'isolada molt més antiga, que serà del riu que baixa de Noedes cap a Rià: a. 888 «rio de *Noseto*». També troba sengles *Nogareda* a Prats de Molló i a Tellet.

També se li ha atribuït una menció molt anterior, en què duria un nom diferent sinònim, però és incert i probt. erroni. En un diploma perdut de Carles III el Simple (si bé signat pel seu substitut Ot II), que Abadal reconstrueix amb un tros transmès per ms., completant-lo amb un de paral·lel, de l'any abans: concedint el rei béns a l'Església d'Elna: «omnes ecclesiae q. sunt in comitatu Rossilionensi consistentes, sive in Confluente ---, in ipso vero comit. concedimus villare *Nogaretum* et...» (*Cat. Car.* II, 110.12), car aquí s'interromp el text conservat en el ms. del doc. d'aquest any; i treu del de l'any abans, com continuació: «cellam Sti. Felicis», però en el text d'aquest any, segons el publica el mateix llibre (108.6, i *MarcaH.*, col. 832.21) el que es llegeix, abans de

«cella Sti. Felicis», són els mots *Sanctae Eulaliae*.

Rubió i Lois en l'índex de *Cat. Car.* suposa que aquell «*villare*» sigui *Noedes*, fixant-se en la intercalació de *Confluente*, però de la represa «ipso comitatu» cal deduir que és en el Rosselló; i fins si amb aquell mot al·ludís a la comarca conflentina, «*Nogaretum*» no seria allí. Vista la data molt més tardana, de la primera menció segura, probt. no és *Noedes*, i tindrà raó Ponsich en no acceptar-ho, car posa: (*Top.* 67) un *Nogaret*, com lloc ben conegut de la regió de l'Albera, amb la forma *Nogaretum* de 899.

L'ETIM. ja la veié Alart, i implícitament la donà en traduir «lieu planté de noyers» (*RLRC* XII, 123). NUCETA és el plural de NUCETUM ja llatí clàssic (Estaci, Tertul·lià); col·le. de NUX, que en llatí designava no sols la nou i fruits semblants, sinó l'arbre —la noguera (p. ex. en Virgili i Titus Livi).

De NUCETUM, ve un nom *Noet*, que existí almenys com NL al baix Urgellet, prop d'Oliana, 1034: «et in ape. de Uliana ubi dicunt ad ipso torrentem vel ad ipso *Nuet*» (lleg. a l'arx. de Sols.); sembla ser el mateix lloc que duu un nom semblant en un altre doc. poc anterior (ibid.): «in Uliana --- ad ipso *Nochano* ---» a. 1029, que probt. s'ha d'esmenar en *Nochario* o en *Nochare*: aquí, doncs, derivació de NUX, paral·lela, en -ARIUM o -ARE, que pogué usar-se en el mateix sentit que NUCETUM.

Un altre que sembla ser diferent: *Noded* (amb -ð < -c) el troba Serra Vilaró en un doc. de 1175 (Serra, *Pinós i Mipl.* III, 110), amb l'explicació «potser no lluny de Vilosiu»; si aqueixa era la situació seria un homònim, car aquest lloc era a l'alt Berguedà, prop de Cercs (uns 50 k. més a l'E.). Un altre, suposat al peu del Canigó, no existí mai.¹

¹ Veiem falòrnia pseudo-etimològica en el que escriu Joan Amades: es tractaria d'un lloc on tocà l'arca de Noè, entre el cingle de Balaig i Puig Barbet (*BCCEC*, 1933, 252). Cert que *Nobet* és cogn. conflentí que recullo a Fetges XXIII, 14.12), però no ens embarquem en la barca de... Noet.

NOFEU, Torre i Cap de ~

A la costa del Cap de Creus, entre Roses i Cadaqués.

Oït: *kap nuféu* a un dels meus inf. de Roses, i «*a nuféu*», ras i curt, a dos pescadors de Roses, mentre costejàvem, enfora de la costa, a la vista dels Jòncols, i tirant cap a Cadaqués; mentre que d'un terrassà trobat en aquelles cales, vaig sentir i anotar *luféu* (1964, XLV, 109). A Cadaqués, només «Torre i muntanya de *luféu*». (XLV, 131); i crec que també a l'altre inf. d'allí (1964). La Torre de *nuféu* me l'assenyaven més al N. dels Jòncols, entre «Les Ermites» i «El Canadell».

En Casac., el 1958, em deia: «en el país diuen *nuféu*»; «encara que alguns han escrit *Norfeu*», afe-